

OLIMPIADA NAȚIONALĂ „LECTURA CA ABILITATE DE VIAȚĂ”**Etape județeană/a sectoarelor municipiului București****9 martie 2025****NIVELUL 2 – clasele a VII-a și a VIII-a****Înainte de a răspunde la cerințele formulate, citește cu atenție următoarele precizări:**

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- În cazul subiectelor care presupun încadrarea într-o limită de rânduri, vei numerota fiecare rând pe care îl vei scrie.
- În cazul cerințelor în care limita maximă de rânduri este precizată, nu se vor lua în considerare rândurile excedentare.
- Timpul de lucru este de 3 ore.

Citește cu atenție fiecare text, apoi cerințele și răspunde la fiecare dintre acestea.**SUBIECTUL I****30 de puncte**

Se dă textul:

Lalani sau marea cea îndepărtată

de Erin Entrada Kelly

„Povestea lui Lalani”

Anya din Arkaley era blestemată. Asta fu limpede din clipa în care se născu. Nu arăta la fel ca ceilalți copii din sat. Într-adevăr, avea și ea două mâini, două picioare, zece degete la mâini și zece la picioare, dar avea o ciudățenie care prin Arkaley nu se mai văzuse: o carapace mică pe spinare. Carapacea i se întindea de la talie până la gât. Și nu se putea face nimic. Șeful satului Arkaley le spuse locuitorilor să o evite pe Anya cu orice chip, altminteri aveau să fie blestemați și ei. Și, pentru ca totul să fie și mai îngrozitor, carapacea Anyei tot creștea. Creștea întocmai cum îi creșteau părul și unghiile. Pe când împlini Anya treisprezece ani, nu i se mai vedea deloc spatele. Se vedea doar carapacea. Și mai era și grea. Anya începu să fie copleșită de greutatea pe care o căra în spinare. Și inima îi era tot mai grea, pentru că nu avea prieteni. Ceilalți copii nu înțelegeau de ce avea carapacea aceea. Foarte probabil făcuse ea ceva, ziceau ei. Probabil că era rea sau avea vreo boală, spuneau. Se zvonea că, dacă îi atingeai carapacea, mureaui; deși asta nu era adevărat. Chiar și părinților Anyei le era rușine cu era. Ce făcuseră de meritau un asemenea copil ciudat? Nu aveau ei destule griji oricum?

Tu cum crezi că arăta carapacea Anyei? Nu te gândi că era vreun lucru frumos. Nu, era zgrunțuroasă și plină de umflături și nu era colorată frumos, în roșu, albastru sau verde. Gândește-te la culoarea prafului. Gândește-te la coaja unui copac uscat. Așa arăta carapacea Anyei.

Biata Anya! Îți poți închipui cu câtă disperare își dorea să dispară carapacea aceea. În fiecare seară adormea dorindu-și ca povara pe care o purta să se usuce și să cadă. Se ruga să se trezească din somn înconjurată de bucăți de carapace spartă, eliberată. Dar asta nu s-a întâmplat niciodată.

Nici timpul nu reuși să-i aline Anyei suferința. Dar fata nu renunță nicio clipă la speranța că, într-o zi, va fi și ea ca toată lumea. Făcu tot ce putu ca să scape de carapace. O izbi de cel mai mare copac din sat. Îl rugă pe vânător să i-o taie. Încercă până și să o ardă. Dar carapacea era încăpățânată, rezistentă și făcea parte din ea, așa că nimic nu fu de folos. Pe când împlini douăzeci de ani, Anya nu mai credea în miracole, dar atunci se întâmplă un miracol. Un călător. Un bărbat pe nume Zo Zi.

Oamenii din Arkaley nu mai văzuseră în viața lor străini, și mai ales unul ca Zo Zi. Acesta le povesti că el călătorise prin toată lumea și că pe drum adunase tot felul de lucruri. Printre acestea, adunase multe cunoștințe pe care le împărtăși tuturor, inclusiv Anyei. El îi spuse că putea să o scape de carapace, dar cu un preț, iar ea promise să-i dea tot ce avea. Nu era prea mult. Părinții ei muriseră și lăsaseră în urma lor o căsuță, iar ea i-o oferă bucuroasă lui Zo Zi. Anya spuse că la întoarcerea în sat avea să fie o femeie

ca toate femeile și avea să-și găsească un nou cămin. Poate că ar fi cerut-o în căsătorie un bărbat. Îți poți închipui?

Zo Zi o făcu să cadă într-un somn adânc, adânc. Când Anya se trezi, Zo Zi nu mai era, dar își ținuse promisiunea. Carapacea ei zăcea, întreagă, alături. Acum Anya arăta ca toți ceilalți, chiar dacă nu își înțelegea noul corp. Când încercă să umble, căzu. Dar curând, exersând, începu să umble ca oricare altă femeie din Arkaley. Părul îi mângâia pielea dintre omoplați. O gâdila, iar asta o încânta. Cum aveau să se mire oamenii din sat! Își și închipuia mutrele lor. Bărbații aveau să se îmbulzească să se însoare cu ea, iar femeile aveau să se grăbească să se împrietenească cu Anya.

Anya nu avea unde să pună carapacea. Zo Zi era un om de cuvânt. Casa Anyei, până la ultima grindă, dispăru, fiind vândută. Nu rămase decât groapa arsă în care fusese cândva vatra.

Anya găsi un loc în care să pună carapacea, ca să poată umbla prin Arkaley fără ea. Abia aștepta să o vadă lumea! Să o vadă pe ea cea *adevărată*.

Dar când ajunse în sat, oamenii din Arkaley nu o întâmpinară cu saluturi și îmbrățișări. O priveau la fel cum o priviseră dintotdeauna. Pe chipurile lor nu se citea decât groază și dezgust.

„Ce s-a întâmplat cu carapacea ta?” o întrebară, strângând din buze a dezaprobare.

„Mi-a fost înlăturată”, răspunse ea.

Sătenii o luară la fugă, speriați de această nouă Anya. Le era acum și mai străină decât înainte. Toți cei pe care îi întâlneau se temeau de ea. Singurul lucru pe care îl auzi fu: „De ce? De ce? De ce ți-ai scos carapacea?” Și ascunsă îndărătul acestei întrebări mai era o întrebare limpede, deși nerostită: „Cum ți-a trecut prin minte că ai putea fi ca noi?”

O alungară din sat. Fu nevoie de doi bărbați ca să ridice carapacea și să o scoată pe poartă. Îi spuseră Anyei că e o ciudățenie. Un animal fără turmă.

— Sunt o persoană și eu și sunt aici! strigă Anya, izbind cu pumnii în porți.

Fără carapacea care să o tragă în jos, avea mai multă forță decât înainte.

— Sunt aici! Sunt aici!

O singură persoană îi răspunse. Un bărbat cu o voce gravă.

— Nu mai ești, răcni el.

Anya își cără carapacea până în satul următor. Ce altceva era să facă? Dar oamenii de acolo refuzară să-i deschidă porțile.

Pe când ajunse la cel de-al patrulea sat, corpul îi era plin de vânătăi și lipsit de vlagă. Îi era foame și sete. Tot mai căra carapacea după ea. De ce? Habar nu avea. Ce rost avea? Nu o voia nimeni. Carapacea ei nu avusese niciun scop. Așa că urcă pe o stâncă și o aruncă de acolo. O privi căzând până pe țărnul stâncos și spărgându-se în trei bucăți. Nu se mai simțise atât de triumfătoare și de îndrăzneată în viața ei. Era ca și când carapacea, având o minte a ei, ar fi provocat-o să o învingă, lucru pe care Anya îl reușise. Cum stătea acolo, îi trecu prin minte să sară și ea de pe stâncă. În schimb, însă, lăsă în urmă carapacea spartă și mai merse cale de vreo șaisprezece kilometri, până în satul următor. Satul acesta arăta aproape ca toate celelalte. Anya bătu ușor la poartă și rugă să fie primită înăuntru. Aveau o odaie pentru încă o persoană? Se rătăcise, era singură și avea nevoie de mâncare și de apă.

Dar satul acela era complet diferit. Când paznicul deschise poarta, Anya băgă de seamă că toți oamenii de aici aveau carapace!

Inima îi tresăltă. Îi venea să plângă de fericire.

— Turma mea! strigă ea. În sfârșit mi-am găsit și eu turma!

Dar paznicul o privi glacial și o întrebă cine este și de unde vine. Ea îi explică totul. Îi povesti despre carapace și despre Zo Zi. Bărbatul o studie din cap până-n picioare.

— Dacă ești de-a noastră, atunci arată-mi carapacea ta! După aceea poți să intri, spuse el. Poți duce o viață de lux și bogăție. Cu toții te vom primi cu brațele deschise. Vei fi iubită și adorată pentru ceea ce ești tu și nu va mai trebui să-ți mai faci nicio grijă, niciodată. Dar mai întâi trebuie să-mi arăți carapacea.

— Am aruncat-o de pe o stâncă și s-a spart în trei bucăți, zise Anya.

Chipul bărbatului se schimonosi de groază.

— Cum să faci așa ceva? Carapacea făcea parte din tine. Trebuia să o respecti și să te mândrești cu ea.

— Dar consătenii mei își băteau joc de mine! Câtă vreme am avut carapacea, au refuzat să mă accepte, stăruia Anya.

— Și atunci, în loc să-ți adori carapacea, tu ai căutat să le câștigi dragostea celor care își băteau joc de tine, spuse bărbatul, clătinzând din cap. Aceasta este o adevărată tragedie.

Și închise poarta. Nu i-o trânti în nas și nici nu o trânti cu piciorul. O închise încet, ceea ce într-un fel fu încă și mai rău.

Anya nu mai avea putere să plângă, să țipe sau să se lupte. Găsise în sfârșit un loc în care s-ar fi potrivit, dar acum nu se mai potrivea nicăieri. Nu mai avea nimic care să o protejeze și pe nimeni care să-i țină de urât. Nu avea o turmă a ei. Și nici carapace.

— Sunt aici, spuse încă o dată. Ca să își amintească asta sieși.

Dar nici ea nu mai credea.

Traducere de Tatiana Dragomir

A. (2 puncte: 0,5 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Scrie, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Carapacea Anyei creștea:

- a. în fiecare zi;
- b. întocmai cum îi creșteau părul și unghiile;
- c. o dată la șase luni;
- d. odată cu Anya.

2. Bărbatul care o ajută pe Anya să scape de carapace este:

- a. tatăl ei;
- b. un vânător;
- c. un călător;
- d. un vecin din Arkaley.

3. Ajungând în ultimul sat, Anya este extrem de fericită:

- a. pentru că se poate căsători;
- b. pentru că își găsește „turma”;
- c. pentru că poate scăpa de carapace;
- d. pentru că și-a regăsit familia.

4. Ca să poată scăpa de carapacea din spinare, Anya trebuie:

- a. să îi dea foc;
- b. să o arunce într-o prăpastie;
- c. să se izbească de un copac;
- d. să îi plătească lui Zo Zi un preț.

B. (4 puncte: 0,5 puncte pentru fiecare idee plasată corect)

Notează pe foaia de concurs, într-o casetă similară celei de mai jos, cifrele corespunzătoare ordinii logice și temporale a următoarelor idei:

--	--	--	--	--	--	--	--

- 1. Zo Zi o scapă pe Anya de carapacea din spinare în schimbul casei sale.
- 2. Pentru a nu mai căra carapacea după ea, Anya o aruncă într-o prăpastie.
- 3. Șeful satului le spune oamenilor din Arkaley să o evite pe Anya.
- 4. Fata face tot ce poate pentru a scăpa de carapace, dar în zadar.
- 5. Oamenii din Arkaley nu mai întâlniseră niciodată pe cineva ca Zo Zi.
- 6. Sătenii o iau la fugă speriați de noua imagine a Anyei.
- 7. Anya nu mai are pe nimeni să o protejeze și să îi țină de urât.
- 8. Părinților fetei le este rușine cu propriul copil.

C.(12 puncte: 3 puncte pentru răspunsul corect la fiecare dintre cerințe)

Formulează, în enunțuri, răspunsuri la fiecare dintre următoarele cerințe, raportându-te la textul citat:

1. Precizează un motiv pentru care fetița își dorește să poată scăpa de carapacea din spinare.
2. Explică de ce este o adevărată tragedie faptul că Anya a încercat să câștige dragostea aceluia care își băteau joc de ea.
3. Transcrie secvența relevantă pentru momentul în care se evidențiază reacția sătenilor după transformarea Anyei.
4. Prezintă semnificația secvenței: *Anya nu mai avea putere să plângă, să țipe sau să se lupte. Găsise în sfârșit un loc în care s-ar fi potrivit, dar acum nu se mai potrivea nicăieri.*

D.(12 puncte)

Când ajunge în al patrulea sat, Anya exclamă: *În sfârșit mi-am găsit și eu turma!* La ce crezi că se referă această reacție a fetei? Justifică-ți părerea, într-un text de maximum 20 de rânduri.

SUBIECTUL al II-lea**20 de puncte**

Toleranța, abilitatea de a accepta diferența dintre oameni, este o capacitate care apare atunci când copilul și-a dezvoltat cu succes anumite calități, cum ar fi: atașament, autocontrol, perceperea durerii (a suferinței în anumite cazuri), când va relaționa eficient cu cei din jur, când își va controla anxietatea.

Fiecare copil are nevoie de iubire, respect și apreciere – necondiționate de performanța școlară sau de altă natură. Respectul, aprecierea, conștiința propriei valori sunt stimuli care încurajează dezvoltarea personală, prevenind și remediind atitudini și comportamente deficitare sau problematice.

Cum reușim să îi determinăm pe copii să fie toleranți cu cei din jur? Copilul trebuie ajutat să parcurgă drumul de la a-și explica suferința celui alt, până la a o înțelege. Pentru a face față în lumea diversă și complexă în care trăim este nevoie să își dezvolte capacitatea de a fi toleranți și de a manifesta respect. Cum trebuie văzut respectul? Este abilitatea de a vedea în noi înșine și în ceilalți valorile. Abilitatea presupune un anumit grad de maturitate socială, cognitivă și emoțională, ceea ce în cazul copiilor nu se regăsește. Respectul apare în copilărie și ne însoțește întreaga viață dacă acesta este cultivat.

Ce modalități există de a promova toleranța și respectul la copii?

Încercați să creați oportunități de învățare despre locuri noi, despre alte culturi, alți oameni.

Creați copilului situații în care să aibă oportunitatea de a oferi ajutor și celorlalți.

Dezvoltați-i abilități de negociere, de rezolvare a problemelor, de a face față situațiilor de criză.

Ajutați copilul să se simtă important, în siguranță și iubit. Un copil care se simte iubit, învață să-i iubească și pe ceilalți.

Încercați să folosiți comentarii pozitive pentru a forma comportamentul copilului.

Modelul oferit de către părinți copiilor îi va învăța pe aceștia din urmă să fie sensibili și respectuoși cu ceilalți.

<https://www.scoalaefrumoasa.ro/conceptul-de-toleranta-in-mediul-scolar/>

A. (8 puncte: 2 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Formulează, în enunțuri, răspunsuri la fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Precizează o calitate pe care o dezvoltă persoanele tolerante.
2. Notează cum este definit respectul.
3. Scrie care este beneficiul oferirii unor modele de către părinți.
4. Motivează de ce este important ca fiecare copil să își dezvolte capacitatea de toleranță.

B. (12 puncte)

Scrie un text, de cel mult 20 de rânduri, în care să îți prezinți opinia despre ce înseamnă să fii tolerant, valorificând și experiența ta personală și de lectură.

3.) (Se vor acorda câte trei puncte pentru cerințele 1 și 2, respectiv patru puncte pentru cerința 3.)

Formulează răspunsuri la fiecare dintre cerințele de mai jos, referitoare la textul multimodal dat.

1. Menționează, într-un enunț, cine este finanțatorul acestui proiect.
2. Prezintă, în enunț, scopul proiectului.
3. Explică, într-un text de cel mult 10 rânduri, relația dintre mesajul verbal și elementele vizuale ale afișului.

